

โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงาน ของกลุ่มผู้เชือดชำแหละสัตว์ปีก ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานป้องกัน ควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี กรณี โรคไข้หวัดนก

Factors Model Influencing Infection Preventive Behaviors in the Workplace among Poultry Slaughters in Responsible Area of The Office of Disease Prevention and Control 10th Ubon Rajtchatani : Case study of Avian Influenza

ศศินัดดา สุวรรณโณ, วท.ม.(พิษวิทยา),
วศ.ม.(วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม)
สมพงษ์ จันทร์ขอนแก่น, วท.ม.(อนามัยสิ่งแวดล้อม)
สุนันทา ชำนาญสวน, ส.บ.(สาธารณสุขศาสตร์)
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

Sasinadda Suwanno, M.Sc.(Toxicology)
M.Eng. (Env.Engineering)
Sompong Jankhonkaen, M.Sc. (Env. Health)
Sunantha Chamnasuan, B.P.H.
The Office of Disease Prevention and
Control 10th Ubon Ratchatani

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์
โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการ
การติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้เชือดชำแหละ
สัตว์ปีกรายย่อย ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงาน
ป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี
กรณี โรคไข้หวัดนก ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เป็นกลุ่ม
ผู้เชือดชำแหละสัตว์ปีกรายย่อยใน 4 จังหวัด ได้แก่
อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สกลนคร และนครพนม
เลือก 5 อำเภอต่อจังหวัด รวมทั้งสิ้น 20 อำเภอ ไม่แยก
เพศ อายุ 18 - 60 ปี ไม่มีอาการหรือความผิดปกติทาง
ร่างกาย ทำงานเชือดชำแหละสัตว์ปีกเป็นหลักติดต่อกัน
ตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไปและได้รับ ค่าตอบแทนจาก
การทำงานนี้ จำนวน 320 คน กลุ่มตัวอย่างได้จาก
การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage
Random Sampling) เครื่องมือเก็บรวบรวม
ข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น
แบบสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมในการทำงานของ
โรงเชือดชำแหละ และสถานที่กักขังสัตว์ปีกเพื่อการ
การเชือด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา

และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ, ปัจจัยเอื้อ
และปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการป้องกันการติด
เชื้อด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับ
ความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise
Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษา
พบว่า ปัจจัยนำด้านระดับความรู้เรื่องไข้หวัดนก
โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางและด้านระดับ
การรับรู้อยู่ในระดับมาก สิ่งที่มีรวมถึงที่ได้รับการ
สนับสนุนมากที่สุด ในส่วนของปัจจัยเอื้อ ได้แก่
การได้รับอุปกรณ์ สารเคมีสนับสนุนในการป้องกัน
โรค (ร้อยละ 91.7) และปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับ
ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรค (ร้อยละ 96.2) โดยโมเดล
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติด
เชื้อฯ สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการ
ติดเชื้อจากการทำงานฯ ได้ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพล
ได้แก่ การมีบทบาทเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือ ทำงานเกี่ยวกับโรค การ
ได้รับสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สารเคมีและสิ่งของอื่นๆ
ในการป้องกันโรค และระดับของการรับรู้เกี่ยวกับ

ความรุนแรงของโรค โดยโมเดล 1 ปัจจัยทุกตัวที่มีอิทธิพลร่วมกัน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันฯ ถูกต้อง ร้อยละ 67.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ โมเดล 2 ปัจจัยทุกตัวที่มีอิทธิพลร่วมกัน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันฯ ถูกต้อง ร้อยละ 65.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงาน, ผู้เชือดชำแหละสัตว์ปีก, พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรค, ความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

Abstract

The purpose of this study was to analyze factors model influencing workplace infection preventive behaviors among the small groups of poultry slaughter irresponsible area of the Office of Disease Prevention and Control 10th Ubonrajchatani, case study of Avian Influenza. Total of 320 slaughters from the small groups of poultry slaughters in 4 provinces, Ubonrajchatani, Srisakate, Sakonnakhon and Nakhonpanom, were selected by a multi - stage random sampling technique as the subjects. The study tools included adopted questionnaire and workplace checklist form. The data were collected by slaughterhouse checklist and subjects interview focusing on demographic data (sex, age, educational background, area of residence, working character), predisposing factors (level of knowledge and perception on Avian Flu), enabling factors (tangible social supports for prevention of infection) and reinforcing factors (informational and

emotional social supports for prevention of infection). Data from individual questionnaire and workplace checklist were analyzed by the descriptive statistics and the stepwise multiple regression analysis. The results revealed that, for predisposing factors on Avian influenza, 54.0% of subjects had the overall knowledge at a moderate level and 48.5% had the overall perception at a high level. For reinforcing factors, 96.2% of subjects had received information on Avian influenza prevention from responsible personnel and media and for enabling factors, 91.7% had received tangible social support. According to 3 types of factors, emotional social support in term of being accountable for having duty – bound to act in disease prevention (reinforcing factor), received tangible social support (enabling factor) and level of overall perception on the disease severity (predisposing factors) were significantly influencing Avian influenza preventive behaviors ($p < 0.05$). Model 1, all significant factors influencing protective behaviors can explain 67.1% ($p < 0.05$) of the total variance in the Avian influenza protective behaviors ($p < 0.05$). Model 2, all significant factors can explain 65.7% of the total variance in the Avian influenza protective behaviors ($p < 0.05$).

Keyword : Factors Related to infection Preventive Behaviors in workplace, Poultry Slaughters, Knowledge, Perception and Preventive Behaviors on Avian influenza

บทนำ

โรคไข้หวัดนกหรือโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีก (Avian Influenza) เป็นโรคอุบัติใหม่ที่ถือเป็นปัญหาสำคัญของทุกภูมิภาคทั่วโลก แนวโน้มการระบาดของโรคยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และอาจมีการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ กลายเป็นโรคประจำถิ่นของประเทศไทย ส่งผลให้เป็นภัยคุกคามสุขภาพของประชาชนมากขึ้น เนื่องจากเชื้อไวรัสต้นเหตุของโรคไข้หวัดนก สามารถติดต่อกับสัตว์ปีกที่มีชีวิตตามธรรมชาติมาสู่สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงใกล้ชิดมนุษย์เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง หรือสำหรับการบริโภค เช่น ไก่ เป็ด ห่าน ที่การเลี้ยงส่วนใหญ่ปล่อยให้อยู่ตามธรรมชาติ จึงง่ายต่อการรับเชื้อ และแพร่กระจายเชื้อสาเหตุของโรคต่อไปได้ สายพันธุ์ที่ก่อเกิดความรุนแรง คือ H5N1 ตั้งแต่ปี 2546 – เมษายน 2556 พบผู้ป่วยยืนยันโรคไข้หวัดนก รวม 628 ราย เสียชีวิต 374 ราย ใน 15 ประเทศ คือ อาเซอร์ไบจาน ตุรกี สาธารณรัฐจิบูตี อิรัก ไนจีเรีย ปากีสถาน บังกลาเทศ จีน อียิปต์ อินโดนีเซีย กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และไทย สำหรับประเทศไทย พบผู้ป่วยยืนยันโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ A (H5N1) ตั้งแต่ปี 2547 – 2555 จำนวน 25 ราย เสียชีวิต 17 ราย ใน 19 จังหวัดทั่วประเทศ จากการสอบสวนผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อ พบว่า มีปัจจัยเสี่ยงใน 3 ลักษณะ คือ การสัมผัสโดยตรงกับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย การอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีสัตว์ปีกป่วยหรือตาย และการดูแลผู้ป่วยไข้หวัดนกที่ป่วยหนักอย่างใกล้ชิดเป็นเวลายาวนาน มีรายงานจาก องค์การอนามัยโลกและสื่อมวลชนถึงการพบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ครั้งแรกในประเทศจีน เมื่อเดือนเมษายน 2556 และพบผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ H7N9 ตั้งแต่เดือนเมษายน – กรกฎาคม 2556 รวมทั้งสิ้น 134 ราย เสียชีวิต 43 ราย กระจายอยู่ในประเทศจีน⁽¹⁾ จากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์และคนตั้งแต่

ปลายปี 2546 ถึง ปี 2549 เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและนานาประเทศเป็นอย่างมาก โดยประเทศไทยมีการสูญเสียด้านการส่งออกสัตว์ปีกมากกว่า 60,000 ล้านบาท ผลกระทบด้านอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่พื้นบ้านมีความเสียหายเป็นจำนวนมาก ไก่ถูกทำลายไปมากกว่า 60 ล้านตัว⁽²⁾ ผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนโดยเฉพาะ ต่อประชาชนกลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มผู้เลี้ยง กลุ่มผู้เชือดและชำแหละ กลุ่มผู้ค้าเนื้อสัตว์ปีกที่มีโอกาสสัมผัสสัตว์ปีกรวมถึงกลุ่มประชากรที่มีภูมิคุ้มกันโรคต่ำอย่างผู้สูงอายุ ผู้มีโรคประจำตัว และเด็ก

สำหรับพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงไก่ทั้งหมด (ไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ ไก่ไข่ ไก่เนื้อพันธุ์ ไก่ไข่พันธุ์) อยู่ระหว่าง 15,235 ครัวเรือน (จังหวัดมุกดาหาร) ถึง 79,076 ครัวเรือน (จังหวัดอุบลราชธานี) และครัวเรือนที่เลี้ยงเป็ดทั้งหมด (เป็ดเทศ เป็ดเนื้อ เป็ดไข่ เป็ดเนื้อไล่ทุ่ง เป็ดไข่ไล่ทุ่ง) อยู่ระหว่าง 3,050 ครัวเรือน (จังหวัดมุกดาหาร) ถึงอยู่ระหว่าง 22,343 ครัวเรือน (จังหวัดอุบลราชธานี) จำแนกรายจังหวัด จำนวนไก่ทั้งหมดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ อุบลราชธานี (58.4 แสนตัว) ศรีสะเกษ (22.9 แสนตัว) สกลนคร (20.0 แสนตัว) นครพนม (10.1 แสนตัว) ยโสธร (9 แสนตัว) อำนาจเจริญ (6.3 แสนตัว) และมุกดาหาร (5.1 แสนตัว) และจำนวนเป็ดทั้งหมดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ศรีสะเกษ (3.5 แสนตัว) อุบลราชธานี (3.4 แสนตัว) สกลนคร (2.8 แสนตัว) นครพนม (1 แสนตัว) ยโสธร (0.9 แสนตัว) อำนาจเจริญ (0.5 แสนตัว) และมุกดาหาร (0.5 แสนตัว)⁽³⁾ สัตว์ปีกที่เลี้ยง ส่วนใหญ่มาจากชาวบ้านเลี้ยงเอง หรือจากฟาร์มรายย่อยที่เลี้ยงสำหรับเชือดชำแหละเพื่อขายเนื้อ ลักษณะการทำงานและโอกาสสัมผัสกับสัตว์ปีกนั้น ผู้เชือด

ฆ่าและสัตว์ปีก นับได้ว่า เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนกเป็นอย่างมาก ในขณะที่ข้อมูลสำหรับวางแผนกำหนดกลวิธีป้องกันควบคุมการติดเชื้อไข้หวัดนกที่เหมาะสมกับอาชีพและพื้นที่มีน้อยมาก ดังนั้นกลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี จึงทำการศึกษาโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้ฆ่าฆ่าและสัตว์ปีกกรณีโรคไข้หวัดนก โดยอนุมานจากพื้นที่จังหวัดที่มีจำนวนสัตว์ปีกที่เลี้ยงสูงสุด 4 ลำดับแรก ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สกลนคร และนครพนม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานกรณี โรคไข้หวัดนกของกลุ่มผู้เชือด-ฆ่าและสัตว์ปีกในพื้นที่รับผิดชอบ

วัสดุและวิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์ (Analytic Cross – sectional study) ในกลุ่มผู้เชือดฆ่าและสัตว์ปีกรายย่อยในจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สกลนคร และนครพนม จำนวน 5 อำเภอต่อจังหวัด รวมทั้งสิ้น 20 อำเภอ ไม่แยกเพศ อายุ 18-60 ปี ทำการเชือดฆ่าและสัตว์ปีกเป็นหลักติดต่อกันตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไปและได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานนี้ไม่มีอาการหรือความผิดปกติขณะเก็บข้อมูล เนื่องจากตัวอย่างเป็นกลุ่มเฉพาะ การกำหนด Sampling frame กระทำได้ยาก การสุ่มตัวอย่างจึงเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวนทั้งสิ้น 320 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานและปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยการสัมภาษณ์รายคน และการประเมินสภาพสิ่งแวดล้อมการทำงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ได้แก่ แบบสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และ แบบสัมภาษณ์

1. แบบสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อม โรงเชือดฆ่าและสัตว์ปีก และ สถานที่กักขังสัตว์ปีกเพื่อการเชือด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 กระบวนการเชือดและฆ่าและสัตว์ปีก เป็นข้อมูลแสดงขั้นตอนการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ และความเสี่ยงจากการทำงาน

ส่วนที่ 2 สถานที่ตั้งของโรงเชือดฆ่าและและที่กักขังสัตว์ปีก รอกการเชือดฆ่าและ

ส่วนที่ 3 การสุขาภิบาล ข้อมูลการประเมินสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม โรงเชือดฆ่าและและที่กักขังสัตว์ปีก รอกการเชือดฆ่าและ

2.แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพการทำงาน ระยะเวลาการทำงาน ลักษณะงานที่สัมผัสกับสัตว์ปีก จำนวนไก่ที่เชือดต่อวัน) และ ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเชือด-ฆ่าและ ที่ตั้ง การจัดการโรงเชือดเพื่อการป้องกัน และควบคุมโรค รวมทั้งหมด 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเรื่อง ปัจจัยนำด้านความรู้โรคไข้หวัดนก ประกอบด้วยคำถามเรื่อง สาเหตุแหล่งรังโรคและวิธีการติดต่อ อาการแสดงในคนและในสัตว์ และความรู้ด้านการป้องกันและควบคุมโรค คำตอบเป็นแบบตอบ ทราบและไม่ทราบ รวมทั้งหมด 9 ข้อ โดยแบ่งตอบทราบให้ 1 คะแนน และไม่ทราบให้ 0 คะแนน เกณฑ์พิจารณาคะแนนความรู้ ใช้เกณฑ์การประเมินแบบอิงกลุ่มซึ่งใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ต่ำกว่า $X - 1$ S.D. หมายถึง มีความรู้เรื่อง ไข้หวัดนกในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ตั้งแต่ $X - 1$ S.D.ถึง $X + 1$ S.D. หมายถึง มีความรู้เรื่อง ไข้หวัดนกในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้สูงกว่า $X + 1$ S.D. หมายถึง มีความรู้เรื่อง ไข้หวัดนกในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ปัจจัยนำต้นทัศนคติ / ความเชื่อเกี่ยวกับไข้หวัดนก ประกอบด้วย การรับรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับไข้หวัดนก จำแนกเป็น การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้หวัดนก การรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดนก การรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 สำหรับคำตอบที่มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อความที่ตรงกันข้ามให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนสูงกว่าจะเป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกมากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนต่ำกว่า เกณฑ์ในการประเมินการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ใช้ค่าเฉลี่ย แปลความหมายคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง คนงานมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง คนงานมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง คนงานมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง คนงานมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง คนงานมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ปัจจัยเอื้อ ข้อมูลสภาพสิ่งแวดล้อมโรงเชือด – ซ้ำแหละ สถานที่ตั้ง การดูแลสุขภาพภิบาลสิ่งแวดล้อม (ระบบน้ำประปา ระบบบำบัดน้ำเสีย การฆ่า - ทำลายเชื้อโรค อ่างล้างมือ) อุปกรณ์ป้องกันร่างกายขณะปฏิบัติงาน และการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สารเคมี ในการป้องกัน ไข้หวัดนก

ส่วนที่ 5 ปัจจัยเสริม ข้อมูลการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การได้รับการอบรม ได้รับสื่อและอ่าน ผู้ทำงาน หรือ สมาชิกในครอบครัวเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับการควบคุม ป้องกันโรคฯ

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ประกอบด้วย พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากไข้หวัดนก จำนวน 14 ข้อ คำตอบแบ่งเป็น ไม่ได้ปฏิบัติ ปฏิบัติ บางครั้ง ปฏิบัติบ่อยๆ และปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติทุกครั้ง ให้คะแนนเท่ากับ 3 ปฏิบัติบ่อยๆ ให้คะแนนเท่ากับ 2 ปฏิบัติบางครั้ง ให้คะแนนเท่ากับ 1 ไม่ได้ปฏิบัติให้คะแนนเท่ากับ 0 ส่วนข้อความที่ตรงกันข้ามให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนสูงกว่า จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนต่ำกว่า เกณฑ์ตัดสินระดับพฤติกรรมการป้องกันไข้หวัดนก พิจารณาคะแนนพฤติกรรมการป้องกันไข้หวัดนก ใช้ค่าเฉลี่ย แปลความหมายคะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.00 หมายถึง คนงานมีพฤติกรรมการป้องกันไข้หวัดนกในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.01 – 2.00 หมายถึง คนงานมีพฤติกรรมการป้องกันไข้หวัดนกในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.01 – 3.00 หมายถึง คนงานมีพฤติกรรมการป้องกันไข้หวัดนกในระดับมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา บรรยายลักษณะข้อมูลประชากร ระดับความรู้ ความเชื่อ/ทัศนคติ (การรับรู้) ปัจจัยเอื้อ ข้อมูลสภาพสิ่งแวดล้อม ปัจจัยเสริม ข้อมูลการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัดนก และบรรยายผลการสำรวจสภาพแวดล้อมสถาน

ที่กักขังสัตว์ปีกเพื่อรอการฆ่าแหละ (กระบวนการเชือดและฆ่าแหละสัตว์ปีก, สถานที่ตั้งของโรงเชือดฆ่าแหละ และ ที่กักขังสัตว์ปีก รอการเชือด และ สุขาภิบาลพื้นที่ทำงาน) และใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มผู้เชือดฆ่าแหละ ได้แก่ ความรู้เรื่องไข้หวัดนก ความเชื่อ (การรับรู้) เกี่ยวกับไข้หวัดนก ปัจจัยเอื้อ - ข้อมูลสภาพสิ่งแวดล้อมโรงเชือด - ฆ่าแหละ ปัจจัยเสริม - การได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างผู้เชือดฆ่าแหละที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.9 กลุ่มอายุ 40 – 49 ปี ร้อยละ 37.9 ระดับการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 68.1 อาศัยในชุมชนชนบท ร้อยละ 64.1 ทำนา, ทำสวน, ทำไร่ เป็นอาชีพหลักร้อยละ 50.2 ทำหน้าที่เชือดฆ่าแหละ และเป็นเจ้าของโรงเชือดฆ่าแหละ ร้อยละ 79.1 ส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ปีกเอง ร้อยละ 72.2 จำนวนไก่ที่เชือดต่อวัน 1 – 50 ตัว ร้อยละ 81.2

2. ปัจจัยด้านความรู้ ไข้หวัดนก

ส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับไข้หวัดนกในระดับปานกลางร้อยละ 54.0 และระดับมากร้อยละ 25.2 แต่ผู้ตอบไม่ทราบเชื้อสาเหตุของโรคไข้หวัดนก ร้อยละ 60.2 และไม่ทราบถึงอาการผู้ป่วยไข้หวัดนก ร้อยละ 44.7

3. ปัจจัยนำด้านทัศนคติ/ความเชื่อเกี่ยวกับไข้หวัดนก (ระดับการรับรู้)

กลุ่มผู้ทำงานมีการรับรู้เกี่ยวกับไข้หวัดนกโดยรวมอยู่ในระดับมากร้อยละ 48.5 และปานกลางร้อยละ 47.9 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดนก ในเรื่องการล้างมืออาบน้ำทุกครั้งหลังการเชือด ฆ่าแหละไก่/สัตว์ปีกมากที่สุด ร้อยละ 53.5 รองลงมาเป็นการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันให้ครบทุกครั้งที่จะเชือดและฆ่าแหละไก่ ร้อยละ 43.1 ส่วนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคมก ในเรื่องการแยกบริเวณกักขัง/เชือด ฆ่าแหละไก่ ร้อยละ 57.1 และการแยกเขียงหันสับอาหารดิบกับเขียงอาหารสุก ร้อยละ 45.8

4. ปัจจัยเอื้อด้านการป้องกันควบคุมโรค

ปัจจัยเอื้อที่โรงเชือดฆ่าแหละ ส่วนใหญ่มีหรือได้รับการสนับสนุน และเพียงพอ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมด้านวัตถุ อุปกรณ์ และสิ่งของอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่อุปกรณ์ป้องกันร่างกายและสารเคมี ร้อยละ 91.7 ระบบน้ำประปา ร้อยละ 75.8 การมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ร้อยละ 74.2 และมีการทำลายเชื้อโรคในโรงเชือดฆ่าแหละ ร้อยละ 72.5 ส่วนปัจจัยเอื้อที่ไม่มี หรือยังต้องการการสนับสนุน ได้แก่ สารเคมีฆ่าเชื้อในการป้องกันไข้หวัดนก ร้อยละ 85.6, อ่างล้างมือในโรงเชือด ร้อยละ 83.9, อุปกรณ์ป้องกันร่างกายสำหรับไข้หวัดนก ร้อยละ 77.2, ระบบกำจัดน้ำเสียร้อยละ 74.2, ค่าแนะนำการจัดการสุขาภิบาลในโรงเชือดโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ร้อยละ 60.1 และการแยกพื้นที่ที่ตั้งโรงเชือด จากบริเวณที่พักอาศัย ร้อยละ 52.2

5. ปัจจัยเสริม

ปัจจัยเสริม หรือการได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอารมณ์ที่ผู้ทำงานได้รับเพียงพอ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารเรื่องไข้หวัดนกมากที่สุด ร้อยละ 96.2 การได้อ่านสื่อคู่มือแผ่นพับเกี่ยวกับไข้หวัดนก ร้อยละ 95.4 และได้รับสื่อคู่มือแผ่นพับเกี่ยวกับไข้หวัด ร้อยละ 54.0 สำหรับการสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับน้อยหรือไม่เพียงพอด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การเข้ารับการอบรมเรื่องการป้องกันไข้หวัดนกมากที่สุด ร้อยละ

71.2 และด้านอารมณ์จากการที่ตัวเองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือทำงานเกี่ยวกับไข้หวัดนก ร้อยละ 86.6

6. พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนก

พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับปานกลางร้อยละ 55.2 และระดับมาก ร้อยละ 42.2 โดยพบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติทุกครั้ง ได้แก่ สวมผ้าอย่างกันเปื้อนระหว่างฆ่าชำแหละสัตว์ปีกร้อยละ 40.9, ภาชนะน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบริเวณโรง 1 – 2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 40.6 และสวมถุงมือระหว่างทำงาน ร้อยละ 40.5 สำหรับพฤติกรรมที่ปฏิบัติบ่อยครั้ง ได้แก่ สวมผ้าปิดปาก – จมูกและสวมถุงมือระหว่างฆ่าชำแหละสัตว์ปีก ร้อยละ 34.6 เท่ากัน การสวมถุงมือ ผ้าปิดปาก ปิดจมูก รองเท้าบูท และผ้ากันเปื้อน เมื่อต้องชนของเสียไปกำจัด ร้อยละ 30.4 และพฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ได้แก่ การขยี้ตา และจุมพือระหว่างการฆ่าชำแหละ ร้อยละ 39.8 พฤติกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติเลยขณะทำงาน ได้แก่ การดื่มเหล้า/เบียร์ ร้อยละ 95.9, การรับประทานอาหาร/อาหารว่าง ร้อยละ 85.9 และการสูบบุหรี่ ร้อยละ 33.7

7. กระบวนการ เชือดชำแหละสัตว์ปีก

จากโรงเชือดชำแหละฯ จำนวนทั้งหมด 271 แห่ง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลร้อยละ 65.3 กระบวนการทำงานมี 10 ขั้นตอน ขั้นตอนในกลุ่มตัวอย่างทำมากที่สุด ได้แก่ การเชือดคอสัตว์ปีก ร้อยละ 97.6 การถอนขนร้อยละ 95.1 โดยมีมิติเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการทำงานทุกคน ร้อยละ 100 สำหรับความเสี่ยงจากการทำงานในผู้ทำงาน ได้แก่ การไม่มีอุปกรณ์ป้องกันร่างกายร้อยละ 26.8 และ การที่เลือดสัตว์กระเด็นใส่ ร้อยละ 7.3

8. สถานที่ตั้ง และสุขาภิบาลพื้นที่ทำงาน (โรงเชือดชำแหละ และที่กักขังสัตว์รอการเชือด)

โรงเชือด จำนวนทั้งหมด 294 แห่ง และ

ที่กักสัตว์รอการเชือดทั้งหมด จำนวน 281 แห่ง มีพื้นที่ทำงานตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับที่พักอาศัย ร้อยละ 53.7 และ 42.3 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ของโรงเชือด และ ที่กักสัตว์รอการเชือด ตั้งห่างที่อยู่อาศัย 1 – 5 เมตร ร้อยละ 50.4 และ 41.4 ตามลำดับ

ผลการประเมินสุขาภิบาลพื้นที่ทำงาน พบว่าโรงเชือดส่วนใหญ่มีหลังคาป้องกันฝนได้ ร้อยละ 98.2 อากาศถ่ายเทสะดวกไม่อับทึบร้อยละ 91.6 พื้นเทด้วยคอนกรีตง่ายต่อการทำความสะอาด ร้อยละ 66.0 ไม่มีการยกบริเวณชำแหละไม่ได้ยกสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ร้อยละ 68.3, ไม่มีรั้วรอบมิดชิดเพื่อป้องกันบุคคลภายนอกร้อยละ 65.1 และไม่มีการแยกพื้นที่ทำงานชัดเจน ร้อยละ 58.0 ส่วนใหญ่ไม่มีตาข่ายหรือมุ้งเพื่อป้องกันแมลงวัน แมลงสาบ หนู ร้อยละ 88.0 ไม่มีรั้วรอบมิดชิดเพื่อป้องกันสุนัขแมว ร้อยละ 69.6 และไม่มี การควบคุมสัตว์และแมลงนำโรค ร้อยละ 68.9 ส่วนใหญ่มีสบู่น้ำฟอก ร้อยละ 97.7, มีน้ำประปา ร้อยละ 88.4 และห้องอาบน้ำใช้เพียงพอ ร้อยละ 82.4 แต่อ่างล้างมือมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 74.2 สำหรับการกำจัดของเสีย ส่วนใหญ่ปล่อยน้ำเสียให้ซึมลงพื้น ร้อยละ 74.5 มีการแยกและฝังกลบของเสียจากการชำแหละ (ขนสัตว์ปีก เครื่องใน สารคัดหลั่ง เลือด อวัยวะ) ร้อยละ 54.0 แยกของเสียและทิ้งในถังขยะเทศบาลร้อยละ 50.5 แต่ไม่มีการกักน้ำเสียก่อนระบายสู่ท่อระบายน้ำของเทศบาล ร้อยละ 75.1 และไม่มีถังขยะที่ฝาปิดมิดชิดไม่รั่วซึมอย่างเพียงพอ ร้อยละ 57.5 ส่วนที่กักขังสัตว์รอการเชือด พบว่า ส่วนใหญ่มีระบบระบายอากาศดี อากาศถ่ายเทสะดวก ร้อยละ 91.9 และพื้นแห้งไม่แฉะแฉะ ร้อยละ 80.7 แต่ไม่มีรั้วกันมิดชิดเพื่อป้องกันเด็ก หรือบุคคลภายนอก ร้อยละ 54.8 ทั้งนี้ มีการตรวจสอบสภาพประจำปีของผู้ทำงาน ร้อยละ 51.6

9. การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันการติดเชื้อของกลุ่มผู้ฉีดซ้ำแผละ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคไขหวัดนกของกลุ่มผู้ฉีดซ้ำแผละสัตว์ปีก ได้แก่ การทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข/เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือ

ทำงานเกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรคของตนเอง/สมาชิกครอบครัว (ปัจจัยเสริม) การได้รับสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล, สารเคมีฆ่าเชื้อโรค และอุปกรณ์อื่นๆ ในการป้องกันโรคฯ (ปัจจัยเอื้อ) และ ระดับการรับรู้เกี่ยวกับโรคฯ (ปัจจัยนำ) ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้ฉีดซ้ำแผละสัตว์ปีก

Variable	โมเดล 1	โมเดล 2
	B (SE)	B (SE)
ความรู้เรื่องโรคไขหวัดนก	-	1.120 (0.56)
ระดับการรับรู้เกี่ยวกับไขหวัดนก (ปัจจัยนำ)	.961(sig= 0.032)	.952(sig= 0.033)
การได้รับการสนับสนุนป้องกันอันตรายส่วนบุคคล สารเคมีฆ่าเชื้อโรคและอุปกรณ์อื่นๆ ในการป้องกันไขหวัดนก (ปัจจัยเอื้อ)	1.007(sig= 0.007)	1.050(sig= 0.015)
การทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับไขหวัดนก ของตัวเอง/สมาชิกครอบครัว(ปัจจัยเสริม)	-.086* (sig= 0.000)	0.303* (sig= 0.025)
Constant	1.132	0.448
-2 log likelihood	85.249	88.075
Model Chi-Square	11.791*	8.966*
Nagellkerke R Square	0.207	0.160
Overall Percentage	67.1	65.7

Wald test: * P< 0.05, ** P< 0.01, *** P< 0.001

สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมแต่ละ Model พบว่า

โมเดล 1: ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคไขหวัดนก ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนป้องกันอันตรายส่วนบุคคล สารเคมีฆ่าเชื้อโรค และอุปกรณ์อื่นๆ ในการป้องกันไขหวัดนก และปัจจัยด้านการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับไขหวัดนกของตัวเอง/สมาชิกครอบครัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้ฉีดซ้ำแผละสัตว์ปีกได้ร้อยละ 20.7 โดยมีเปอร์เซ็นต์ในการพยากรณ์ถูกต้องเป็น 67.1% มีค่าปานกลาง แสดงว่าสมการพยากรณ์สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการ

ป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้ติดเชื้อฯ และสัตว์ปีก (ปฏิบัติได้ หรือ ล้มเหลว) ได้อย่างแม่นยำในระดับปานกลางและพบว่าปัจจัยด้านการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือทำงานเกี่ยวกับไข้หวัดนกของตัวเอง/สมาชิกครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มฯ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และแสดงว่าผู้ทำงานหรือสมาชิกครอบครัวมีการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานฯ มากกว่า ผู้ทำงานที่เป็นหรือมีสมาชิกในครอบครัวเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก 0.86 เท่า

โมเดล 2: ปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนป้องกันอันตรายส่วนบุคคล สารเคมีฆ่าเชื้อโรคและอุปกรณ์อื่นๆ ในการป้องกันไข้หวัดนก และปัจจัยด้านการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับไข้หวัดนกของตัวเอง/สมาชิกครอบครัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้ติดเชื้อฯ และสัตว์ปีกได้ร้อยละ 16.0 โดยมีเปอร์เซ็นต์ในการพยากรณ์ถูกต้องเป็น 65.7% มีค่าปานกลาง แสดงว่า สมการพยากรณ์สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้ติดเชื้อฯ และสัตว์ปีก (ปฏิบัติได้ หรือ ล้มเหลว) ได้อย่างแม่นยำในระดับปานกลาง โดย พบว่าปัจจัยด้านการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือ ทำงานเกี่ยวกับไข้หวัดนกของตัวเอง/สมาชิกครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มฯ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และ แสดงว่า ผู้ทำงานหรือสมาชิกครอบครัวมี

การทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานฯ มากกว่า ผู้ทำงานที่เป็นหรือมีสมาชิกในครอบครัวเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับไข้หวัดนก 3.03 เท่า

วิจารณ์

1. ดังนั้น ปัจจัยเอื้อที่มีพอเพียงจึงเป็นระบบสาธารณสุขป็นพื้นฐาน เช่น ระบบประสาทส่วนปัจจัยเอื้ออื่นๆ ที่ต้องอาศัยความรู้และระดับการรับรู้ที่มากขึ้น และ/หรือการจัดการโครงสร้างเชิงกายภาพและการปฏิบัติที่ซับซ้อนวัสดุ/อุปกรณ์ราคาแพง กลุ่มผู้ทำงานไม่มีความรู้ ยากต่อการปฏิบัติ ไม่มีเงินทุน และ/หรือไม่เห็นความจำเป็นได้แก่ การแยกพื้นที่ทำงานจากพื้นที่อยู่อาศัยอย่างเห็นได้ชัด ระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้ง สารเคมีฆ่าเชื้อโรคในโรงเชือด รวมถึงปัจจัยเอื้อที่สำคัญที่หน่วยงานภาครัฐอาจดำเนินการไม่ทั่วถึง คือ คำแนะนำด้านการจัดการสุขาภิบาลภายในโรงเชือด

2. ปัจจัยเสริมหรือการได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมากที่สุด คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่อง โรคไข้หวัดนก และการอ่านสื่อ คู่มือแผ่นพับเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกนั้น อาจเพียงพอต่อการป้องกันโรคสำหรับประชาชนทั่วไป ในขณะที่การสนับสนุนทางสังคมที่กลุ่มผู้ทำงานไม่ได้รับหรือได้รับไม่เพียงพอ ได้แก่ การสนับสนุนด้านจิตใจจากการที่ตัวเองและ/หรือสมาชิกในครอบครัวเป็นอาสาสมัครเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับโรคฯ และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารโดยการอบรมเรื่องการป้องกันโรคฯ แสดงนัยว่า กลุ่มอาชีพที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกต้องเพิ่มระดับของการสนับสนุนที่สูงกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป การสนับสนุนทางสังคม

นอกจากการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับรวมทั้ง อาสาสมัครสาธารณสุข หรือ แกนนำชมรมสร้างสุขภาพในพื้นที่แล้ว ต้องมีการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ในลักษณะของการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อและการจัดการสุขาภิบาลพื้นที่ทำงานให้กับกลุ่มอาชีพโดยตรง อาจผ่านทางอาสาสมัครสาธารณสุข แกนนำสุขภาพครอบครัว เครือข่ายสร้างสุขภาพและช่องทางอื่นที่กลุ่มผู้ทำงานสามารถเข้าร่วมได้โดยไม่รบกวนวิถีชีวิตการทำงานของพวกเขา

3. กลุ่มผู้ทำงานมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อฯ อยู่ในระดับปานกลางถึงมากนั้น เป็นผลต่อเนื่องจากการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้หวัดนก การรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันไข้หวัดนกและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งด้านอารมณ์และข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน

4. โมเดล 1 เลือกตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนก ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนป้องกันอันตรายส่วนบุคคล สารเคมีฆ่าเชื้อโรคและอุปกรณ์อื่นๆ ในการป้องกันไข้หวัดนก และปัจจัยด้านการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับไข้หวัดนกของตัวเอง/สมาชิกครอบครัว เข้าสมการ พบว่า สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้เช็ดฆ่าและสัตว์ปีกได้ร้อยละ 20.7 โดยมีเปอร์เซ็นต์ในการพยากรณ์ถูกต้องเป็น 67.1%

5. โมเดล 2 เลือกตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนก ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนป้องกันอันตรายส่วนบุคคล สาร

เคมีฆ่าเชื้อโรคและอุปกรณ์อื่นๆ ในการป้องกันโรคไข้หวัดนก และปัจจัยด้านการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับไข้หวัดนกของตัวเอง/สมาชิกครอบครัว เข้าสมการ พบว่า สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อจากการทำงานของกลุ่มผู้เช็ดฆ่าและสัตว์ปีกได้ร้อยละ 16.0 โดยมีเปอร์เซ็นต์ในการพยากรณ์ถูกต้องเป็น 65.7%

6. การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกในระดับมากย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อฯ การมีบทบาทหรือมีสมาชิกครอบครัวทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือทำงานเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก กลุ่มผู้ทำงานมีการรับรู้โรคไข้หวัดนกเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายถึงเสียชีวิต ทราบถึงวิธีการในการปฏิบัติตน การดูแลสมาชิกในครอบครัว การจัดการด้านสุขาภิบาลของสิ่งแวดล้อมการทำงานให้ปลอดภัยจากโรคฯ ได้ หากสามารถปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องทำงานเลี้ยงชีวิตด้วยอาชีพที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้ออย่างสูง

7. เนื่องจากกลุ่มผู้ทำงานในพื้นที่เห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ สารเคมี และ สิ่งของเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อป้องกันโรคฯ และ ต้องการการสนับสนุน ดังนั้นการได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ สารเคมีและสิ่งของ จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในรูปแบบของการสั่งการให้ปฏิบัติตามแบบแผนที่กำหนดมา อาจส่งผลให้กลุ่มผู้ทำงานลดระดับของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันในเบื้องต้นลง เนื่องจากมีความมั่นใจว่า มีหน่วยงานอื่นให้ความสนับสนุนดูแลอยู่

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาแบบทดลองสำหรับการจัด

โปรแกรมฝึกอบรมการลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อจากการทำงานที่เหมาะสมกับกลุ่มอาชีพเสี่ยง โดยใช้ผลจากการศึกษานี้

2. การศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคอื่นในกลุ่มอาชีพเสี่ยงต่างๆ เช่น โรคmelioidosis (Meliodosis) โรคเนื้อเน่า (Necrotizing fasciitis) ในกลุ่มเกษตรกร

3. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคร้ายแรง ของกลุ่มผู้ทำงานในพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่ปกติ เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายให้เหมาะสมสำหรับพื้นที่และกลุ่มอาชีพ

4. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ร่วมดำเนินการสำหรับการจัดการโครงสร้างเชิงกายภาพและการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนของโรงเชือดชำแหละหรือพื้นที่ทำงานในระดับท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2556). รายงานสถานการณ์ปัจจุบันและความคืบหน้าโรคไข้หวัดนก สายพันธุ์ A H7N9 ในคน. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน พ.ศ.

2556, จาก URL ; beid.ddc.moph.go.th/th_2011/new.php?g=1&items=1050.

2. คลังข้อมูลและความรู้ระบบสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส). (2549). สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม พ.ศ.2556 จาก <http://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/641?locale-attribute=th> คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ พ.ศ.2555-2559. (2555).แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ.2556-2559). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
3. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2556.) สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน พ.ศ. 2556 จาก <http://ict.dld.go.th/th2/index.php/th/report/276-report-thailand-livestock/reportsurvey56/480-report-survey56-2>